

Učitelj naj se v dosego tega smotra pri vsaki priložnosti potruditi k umetniku, kmetu, rokodelcu i. t. d., da se pouči v potrebah njegovih ter da se to potrebno poda potem šolskega pouka prihodnjemu rodu, kateri bode v bližnji prihodnosti boljše usposobljen popolnoval nauke svojih mojstrov.

Jaz sem pričel nalogo z onim oddelkom, s katerim se prične risati in končal najkrajšim potem z zadnjim oddelkom ozir. razredom vedé, da mi ni mogoče podati delovanje celega šolskega leta v tem kratkem, meni odmerjenem času. Zato pa naj

si blagovoli posameznik natančneje urediti stvarino glede krajnih razmer in glede poklica otrok ravna se po Gregorčiču:

Daritev bodi ti življenje celo!

Živeti vrli mož ne sme za se!

Darujmo se toraj! Darujmo se z delom in prebavimo stvarino tako, da jo lahko in neizbrisljivo vtisnemo otroškemu spominu! In tako bomo storili vsestransko svojo dolžnost in zadostili narodu, kateri nas je poklical, da ga odgojujemo, poučujemo in osrečimo časno in večno! **Aležij Kecej.**

Podobice v abecedniku.*)

XXII. p — peč.

1. Pripovedovanje.

Lahkomiselna prijatelj.

Gregec in Mihec sta bila dobra prijatelja. Gregec je bil sicer nekoliko mlajši, ali kaj zato! Kar nista se mogla ločiti. Nobeden ni hotel brez družega na izprehod. Kar je imel jeden, delil je z drugim. Drugih tovarišev sta se izogibala. Zategadel ju tudi tovariši niso marali dosti.

Obema so dajali časi roditelji nekoliko denarja. Hranila sta ga, da kupita žogo.

Nekega dne pravi Mihec Gregcu: „Prijatelj čuj! Včeraj sem poskusil kaditi. Oče so bili odložili pipo za peč; vzel sem jo, in kadilo se je kakor iz dimnika“.

„Tudi jaz bi hotel“, odvrne Gregec.

„Kupiva si smodek“, nasvetuje Mihec.

Gregec je precej zadovoljen. Nekoliko pozneje stojita v tobačni prodajalnici.

Prodajalcu se zdita sicer mala kupca dokaj sumljiva, ali ker je Mihec že pogostoma za očeta kupoval smodek, da jima, kar zahtevata.

Hitro kupi Mihec še škatljico žveplenk. Nato premišljata, kje bi bil pripraven kraj, da bi kadila složno.

Gregec nasvetuje bližnji skedenj, zakaj vreme je mrzlo in neprijazno. Tudi si ne

upata kaditi na cesti, ker bi ju utegnil kdo videti.

Mihec pritrdi, in prijatelja gresta v skedenj.

Ondu sedeta v kot in zapalita smodki. Gregcu se zdi, da prav za prav kaja ni kaj prida.

Pogosto mora kašljati in slabo mu hoče biti.

Tudi Mihecu se ne godi bolje. Pokazati pa hoče, da je izkušen in močnejši. Zato puha goste oblake iz smodke.

Hipoma zaškripljejo vrata, odpro se — veter jih je odprl.

Dečka se kar zdrzneta. Mislita, da ju je kdo zasačil.

Prestrašena vržeta goreči smodki od sebe in smukneta v seno.

Šele ko vidita, da ni nič, prilezeta iz sena in se zmuzneta hitro domov.

Doma Gregec toži, da ga boli glava. Skoro jame tudi hudo bljuvati. Nič bolje se ne godi Mihecu.

Stariši pošljejo po zdravnika. Sprva so mislili, da sta jedla nezrelo sadje ali pa strupene jagode, — hipoma se začuje krik, da gori.

Kaj je? — skedenj gori!

*) Zaradi pomanjkanja prostora se ta razprava ni mogla prej končati. *Ured.*

Plamen razsvetljuje vso vas. Gasilci prihite gasit. Bolna dečka stokata na posteljah, zunaj pa se glasé znamenja, katera trobijo gasilci na rog.

Kako utriplje srce Mihcu in Gregcu. Hudo je obema, zakaj dobro vesta, da sta zažgala neopravično lehkomišelnost.

Sodišče je pozvedovalo, kako je zagorelo.

Skoro se prepriča do dobrega. Dečka sta bila bolna, trgovec je povedal, da sta pri njem kupila smodke. Vrhu tega pa so ju videli nekateri tovariši, ko sta stopila v skedenj.

Nekoliko pozneje že pridejo stražniki ponja.

Roditelji vijo roke, dečka jokata britko. Ali sodišče razsodi strogo. Mala zločinca sta hudo kaznovana in se morata v temnici pokoriti za svojo lehkomišelnost.

Ko ju izpuste, nečejo ju imeti vaščani. Stežka jima poiščejo roditelji v dveh različnih mestih mojstrov, kjer sta se učila rokodelstva. Tako sta morala Mihec in Gregec iz domače hiše, kjer jima je bilo tolikanj dobro. Dokler živita, očitala si bosta vedno, da sta zaradi neopravičene lehkomišelnosti izgubila dom, globoko užalila roditelje in napravila toliko škodo.

Pouk.

Tu imate vzgled, koliko britkosti napravijo zlobni otroci svojim roditeljem. Ne igrajte se torej z ognjem. Pomnite, kako sta Mihec in Gregec iz same lehkomišelnosti vpelila roditeljem dom.

Dober otrok roditeljem radost,
Zloben njih nevolja in britkost.

Nazorni nauk.

Hočem vam povedati zopet jedno uganko:

Ako sem topla, je zunaj mrzlo;
Potem me obišče mlado in staro.

Katera reč je takrat topla, ko je zunaj mrzlo? Oglejmo si peč! Iz česa je naša peč? Iz česa bi pa tudi lahko bila? Kakšna je peč znotraj? Kaj naredimo v peči? Kaj pa še nastane, ako zakurimo? Kam oddide

dim? S čim zakurimo? Ako v peči zakurimo, kakšen je zrak v sobi? Kdaj imamo radi tople sobe? Kdaj ne?

XXIII. j — jabolko.

1. Pripovedovanje.

Deček pred skledo jabolk.

Milan je šel v neko hišo, da bi šla z Vilkom skupaj v šolo. V sobi ne najde nobenega človeka, pač pa zapazi na oknu skledo, v kateri je bilo polno lepih jabolk. „To so lepa jabolka“, misli si, gre bliže in jih ogleduje še bolj radovedno. Prav rad bi jednega vzel. „Toda ne“, pravi, „tega ne smem storiti, ako me tudi tu nihče ne vidi, saj me vidi vender Bog. Saj on vse vidi!“ Pusti torej jerbas in hoče oditi. „Počakaj“, pravi nekdo v sobi. Kako se prestraši deček! — Še bolj pa se ustraši, ko star mož, ki je sedel za pečjo, pride k njemu in mu reče: „Ne boj se! Milan, ti si dober otrok, ker vedno misliš na Boga. Sedaj pa vzemi jabolko, kolikor jih hočeš in kolikor jih moreš v žep vtakniti!“

Pouk.

Milan se je spominjal božjega očesa katero nad nami čuje in vse vidi. Zato se ni vdal zapeljevanju hudobnega duha, ampak srečno premagal poželenje do hudega. Spominjal se je vedno, da

Bog vse vidi, Bog vse ve,
Greh se delati ne sme.

2. Nazorni nauk.

Pokaže se nekoliko različnih jabolk.

Kje je rastlo to jabolko? Jabolko je sadje. Jabolka zamoremo jesti. Kakšno je torej jabolko? Kakšne barve so jabolka? Ali so jabolka vedno imela te barve? Kakšna pa so jabolka takrat, ko so še zelena? Zakaj ne smete nezrelega sadja jesti? Kakšna jabolka smete jesti? Ako jabolko razrežemo, postane klina mokra, zakaj? Jabolko je torej sočnato.

Hočem prerezati to jabolko. Kaj vidite v sredi jabolka? Kaj nastane iz zrna?

XXIV. g gobe.

1. Pripovedovanje.

Strupene gobe.

Mati so poslali Katinko v gozd, da bi nabrala gob, ker so jih oče posebno radi jedli. „Mati!“ zakliče deklica, ko nazaj pride, „danes sem pač lepih nabrala. Le pogledajte jih, kako so lepo rdeče in belopikaste, kakor bi jih z mlekom pokropil. Našla sem bila tudi onih grdih rjavih, kakeršnih ste bili vi unikat prinesli, pa nisem marala za nje in sem je pustila.“

„O ti nes pametno dete!“ reče prestrašena mati. „Te gobe, čeravno se tebi dopadejo, so strupene mušnice; kdor bi jih jedel, bi umrl. A one rjave in grde, ki si je pustila, so najboljše, akoravno se tebi ne zdé.“

Pouk.

Tako, ljubi otroci, se pri mnogih rečeh na svetu godi. Najdejo skrivne čednosti in tihe lastnosti, na katere malokdo gleda, pa tudi bliščeče in sijajne slabosti, katere bedaki hvalijo in občudujejo. Tako nas tudi greh skuša z bliščečo svojo lepoto in omamno sladkostjo zapeljati.

Varuj greha se mladost,
Strup njegova je sladkost.

2. Nazorni nauk.

Kje rastejo gobe? Kdaj rastejo gobe? Nekateré gobe so zelo strupene. Ako bi jih jedli, morali bi umreti. Jedno takih gob vidite tu. To je strupena mušnica. Res je lepša kot so druge, a ni boljša kot druge, ampak je še celo zelo strupena. Teh gob torej ne nabirajte. Ne jejte nikdar gob, katerih ne poznate.

XXV. f — fižol.

1. Pripovedovanje.

Pšenica.

Ako po nevihti polje opazujemo, vidimo, da je pšenica vsa črna in osmojena. Hočem vam pripovedovati zakaj je pšenica po nevihti vsa osmojena.

Na polji raste različno žito. Posebno bogato obrodi rž, ter se klanja, kolikor

težja je, v pobožni ponižnosti. Na polji raste pa tudi pšenica, katera se pa noče klanjati, ampak ošabno nosi svoje klasovje. „Jaz sem pač tako bogata kot rž“, reče prevzetno, „razven tega sem veliko lepša, čemu bi se torej klanjala?“

Pride pa huda nevihta. Vse poljske cvetlice ponižno pripognejo svoje glave, med tem, ko vihar čez nje buči, le pšenica še vedno nosi ošabno svojo glavo.

„Pripogni svojo glavo, kot mi“, pravijo cvetlice.

„Tega mi ni potreba“ odvrne pšenica.

„Pripogni svojo glavo kot mi!“ pravi fižol, ki ponižno zraven pšenice rase. „Sedaj pride angelj viharja. On ima peruti, katere segajo od oblakov do tal, ter te bo pokončal.“

„Ne maram se klanjati“ pravi pšenica.

„Klanjaj se“, pravi rž „in ne glej v blisk, kadar se oblaki odprejo. Celo ljudje ne smejo tega storiti, kajti v blisku se lahko vidi božje oko, kateri pogled pa ljudi oslepi. Kaj bi še le nam, revnim rastlinam se zgodilo, ako bi se predtrnile kaj jednacega storiti.“

„Sedaj pa ravno hočem v nebesa videti“, pravi pšenica.

Stori tudi tako v svoji ošabnosti.

Ko nevihta neha, so cvetlice, rž, ponižni fižol v mirnem, čistem zraku okrepčane od dežja. Pšenica pa je od bliska vsa osmojena ter je postala mrtev plevel.

Pouk.

Pšenica si je domišljevala, da je več kot druga poljska žita. Bila je zelo prevzetna in ošabna. Ni se hotela klanjati pred viharjem, zato je bila uničena. Pomnite torej:

Prevzetnost se povsod spotika,
Ošabnost se za njo pomika.

2. Nazorni nauk.

Kje raste fižol? Kaj je torej fižol? Ali raste fižol samo na polji? Nekateri fižol zraste zelo visoko. Postavimo zraven njega visoke palice, da se okrog njih ovija.

Lj. Stiasny — Kamnik.